

Tegenpartij opent 1 SA: verdedig u!

Wie als eerste 1SA biedt en dat contract mag spelen, is de winnaar van het spel. In deze stelling zit beslist een kern van waarheid. Meestal vindt uw partner de 'dodelijke' start niet tegen 1SA en maakt de leider zijn contract, vaak zelfs met een overslag. Of u speelt het contract één down terwijl na het spel blijkt dat u zelf in een deelscore + 110 of + 140 had kunnen halen, zodat + 50 of + 100 niets oplevert.

Zo snel mogelijk dus zelf in de bieding komen? Dat is uiteraard ook niet ongevaarlijk want voor u het weet, gaat u gedoubleerd gevoelig down. Een lastig dilemma: bieden of passen? BRIDGE probeert u een aantal handvatten te geven waardoor u beter in staat bent te beoordelen of u nog iets 'moet doen' of niet. En zo ja, wat? 'Alles echt' of waagt u zich aan één van de vele conventies die er zijn na een 1 SA-opening, zoals Landy en het zeer populaire DONT?

Wees niet te passief

De opening van 1SA heeft niet alleen als voordeel dat dit bod de hand heel nauwkeurig omschrijft (15-17 punten, evenwichtig) maar daarnaast heeft het een preëemptief effect. Een volgbod op één-niveau is immers onmogelijk geworden en een bod op tweenniveau is behoorlijk riskant, omdat de partner van de sans-atoutbieder relatief snel een strafdoublet kan geven. Als u echter de tegenpartij altijd maar ongestoord hun deelscores laat spelen, zult u het niet ver schoppen aan de bridgetafel. De mogelijkheden na een 1SA-opening zijn: passen, doubleren, een natuurlijk volgbod in een kleur of een conventioneel bod om een één- of twee-kleurenspeel aan te geven.

Strafdoublet: tel slagen

Stel u hebt de volgende mooie westhand:

A 10 7
V 7
A V 9 5
H V 7 3

Tot uw verbijstering opent uw rechtertegenstander, zuid, met 1SA. Dat had u ook willen bieden! U doubleert want u hebt afgesproken dat een doublet betekent dat u minimaal vijftien punten en een verdeelde hand hebt. U start met klaveren Heer en luttele seconden later noteert u, helaas, - 380:

	H 8 4	
	B 8 3	
	7 6 4 3	
	B 4 2	
A 10 7		B 6 5 2
V 7		9 6 5 4
A V 9 5		10 2
H V 10 3		8 7 6
	V 9 3	
	A H 10 2	
	H B 8	
	A 9 5	

Door uw strafdoublet besluit de leider harten Aas en Heer te slaan in plaats van op harten Vrouw te snijden: hij weet na het doublet immers waar alle punten zitten. Vervolgens speelt hij een schoppen naar de Heer en in het eindspel wordt u aan slag gebracht om nog een slag te 'brengen'.

Natuurlijk hebt u gelijk als u zegt dat dit een heel ziek spel is en dat uw doublet toch normaal was. Het gaat er echter om, u duidelijk te maken dat u voor een strafdoublet op 1 SA *slagen* nodig hebt; punten zijn veel minder van belang. Vergelijkt u de volgende handen maar eens:

H V B 10 8 2	V B 8
A 4	A H V 4
H 2	H B
10 4 2	A B 7 5

In het eerste geval hebt u slechts dertien punten, maar met de uitkomst van schoppen Heer gaat u zes of zeven slagen maken. In het tweede geval hebt u liefst 21 punten, maar niet meer dan vijf of zes slagen. Daar komt bij dat 21 + 15 (u en de leider) samen 36 punten is, dus uw partner heeft 0-4 punten. Vaak zal hij uit uw strafdoublet lopen naar wie weet wat voor beroerd contract. Past hij op het strafdoublet dan zal hij waarschijnlijk nooit aan slag komen. U zit dus vanaf de uitkomst 'ingevooid' en moet minimaal één maar misschien wel alle vier de kleuren 'openbreken' voor de leider.

Een strafdoublet in de tweede hand is alleen aan te raden als u een goede eigen slagenbron met minstens één aankomer (Aas of Heer) hebt. Met een verdeelde hand met veel punten doet u er verstandig aan te passen. De tegenpartij is meestal alleen maar gebaat bij uw gratis verstrekte informatie waar de uitstaande punten zitten. En daar komt nog bij dat de tegenstanders na uw doublet ineens de kans krijgen in 2 klaveren of 2 ruiten te eindigen, iets wat zonder uw doublet vrijwel onmogelijk is.

In de vierde hand (dus na 1SA – pas – pas) ligt de situatie heel anders, omdat niet u maar partner uit moet komen. Stel u doubleert na 1SA – pas – pas met de volgende hand:

A 10
V B 10
H V B 10 9 5 2
4

De kans is zeer groot dat partner met klaveren gaat starten en dat 1SA gedoubleerd gemaakt wordt. Als u zelf mag uitkomen, gaat 1SA waarschijnlijk ten minste twee down. In de tweede hand zou dit een prima strafdoublet geweest zijn, in de vierde hand is het vragen om problemen.

Het heeft meer zin om in de vierde hand een doublet als *optional* te spelen. Dit betekent dat u een verdeelde, sterke hand hebt (vanaf ongeveer 15 punten). Partner dient hierop te passen als hij zelf een verdeelde hand met wat punten heeft. Een punt of vier is meestal al genoeg om 1SA down te krijgen, meer punten leiden tot nog meer feestelijke downslagen.

Indien partner minder dan vier punten heeft, biedt hij zijn beste kleur. Als dat een vijfkaart is, is er meestal niks aan de hand (u hebt immers een gebalanceerde hand en dus minstens twee troeven mee). Heeft hij geen vijfkaart, dan hebt u een probleem en moet u er maar het beste van hopen.

Volgbod: goede troeven

Als u een natuurlijk volgbod doet na 1SA, is de *kwaliteit van de troefkleur* het allerbelangrijkste. Hoeveel punten u hebt, doet nauwelijks ter zake. De twee bovengenoemde handen (HVB1082 en HVB10952) zijn uiteraard een volgbod in die kleur waard. Maar met een hand als:

H B 10 6 3
H B
A 9 4
V B 8

Is het levensgevaarlijk om met twee schoppen te volgen. Als uw partner niets heeft, gaat u gedoubleerd 'voor een vermogen', terwijl u teveel in de verdediging hebt om een manche voor de tegenpartij mogelijk te maken.

In de vierde hand raad ik u aan niet te bang te zijn om te bieden als u een redelijke eigen kleur hebt. Hoe minder punten u zelf hebt, hoe meer uw partner immers heeft! Een hand als:

H V 10 8 6 4
7 5
6 2
9 6 5

Is een prima 2 schoppen-bod in de vierde hand, ondanks het feit dat u slechts vijf honneurpunten hebt.

Twee kleuren: gokken?

De lastigste handen om te bieden, zijn handen waarin u twee kleuren hebt waarin u wel wilt spelen. U kunt natuurlijk gokken in welke kleur uw partner iets meebrengt, maar soms gokt u verkeerd en dat leidt onherroepelijk tot vele (gedoubleerde) downslagen. Neem bijvoorbeeld deze hand:

A B 10 8 3
A H 10 6
B 10 4
7

West	noord	oost	zuid
1SA	pas	pas	??

Wat nu? U zou een optioneel doublet kunnen wagen, maar dit is niet zonder gevaar. Als partner het laat staan en klaveren start, zal 1SA niet veel of misschien helemaal niet down gaan. Als partner een vierkaart harten heeft, kan het zomaar 4 harten voor u zijn. Maar als partner geen fit voor uw hoge kleuren heeft, is 2 schoppen wellicht al te hoog. In de tweede hand is het probleem nog groter: doublet is uit den boze en 2 schoppen is een blinde gok. Dan toch maar weer passen?

Uit onderzoek is gebleken dat tweekleurenspeellen na een sans-atoutopening relatief vaak voorkomen en dat er meestal wel een fitje is waarin u zelf kunt spelen. En dat levert veel meer op dan de tegenpartij 1SA te laten spelen. Omdat het vooral de hoge kleuren, harten en schoppen, zijn waarin u graag een deelscore of een manche wilt spelen, zijn hiervoor tientallen conventies uitgevonden.

De meest eenvoudige is bedacht door de Engelse topspeler Alvin Landy en werkt als volgt:

- 2 klaveren toont beide hoge kleuren
- 2 ruiten, harten en schoppen zijn echt

Een ideale hand voor 2 klaveren is:

H V 10 9 5
A B 10 6 4
8
7 5

In principe komt echter iedere hand met een 5-4 in de hoge kleuren in aanmerking. Voorwaarde is dat de punten zoveel mogelijk in die kleuren zitten zoals in de bovengenoemde hand. Daarmee is het biedprobleem opgelost:

	6	
	V 8 7 5 2	
	7 6 3	
	A 8 6 3	
H 7 5 2		V 9 4
B 9 3		4
A H 5		V 9 8 2
H V 2		B 10 9 5 4
	A B 10 8 3	
	A H 10 6	
	B 10 4	
	7	

West	noord	oost	zuid
1SA	pas	pas	2 klaveren
Pas	4 harten	pas	pas
Pas			

Behalve het gegeven dat u met deze conventie de hoge kleuren kunt aangeven, zijn er nog twee voordelen, namelijk:

1. Partner kan met een lange klaverenkleur en kort in beide hoge kleuren passen op 2 klaveren.
2. Partner kan met 2 ruiten aangeven dat hij geen voorkeur voor harten of schoppen heeft (hij laat u kiezen). Hiermee voorkomt u dat u in de 4-3 fit terecht komt, terwijl er in de andere hoge kleur een 5-3 fit voorhanden is.

Na 1SA – 2 klaveren geeft 2 harten of 2 schoppen voorkeur aan voor een hoge kleur, 3 harten of 3 schoppen is inviterend voor de manche. Via 3 klaveren kunt u partner uitvragen. Voor de uitwerking verwijzen we naar: Förch, 'Gids voor biedconventies'.

Er zijn in de loop der tijden heel veel varianten op deze conventie bedacht, zoals Multi Landy, Cappelletti, Astro en Aspro. Geïnteresseerden verwijs ik naar de 'Gids voor biedconventies' van G.J.R. Förch waarin maar liefst twaalf verschillende conventies behandeld worden.

DONT: machtig wapen

Sinds een aantal jaren is er een nieuwe conventie op de markt en het succes ervan is weergaloos. Vele (top) spelers zijn inmiddels op deze conventie overgegaan en zelfs fervente aanhangers van de bestaande conventies hebben inmiddels moeten toegeven dat DONT een machtig bidwapen is.

DONT is op de volgende uitgangspunten gebaseerd:

- De sans-atoutbieder heeft al 37,5-45% van alle aanwezige punten. De kans dat uw partij nog een manche kan halen, is vrijwel uitgesloten.
- Strafdoubletten hebben nauwelijks zin (behalve tegen een 'zwakke sans' maar dat valt buiten de beschouwing van dit artikel) en geven de tegenpartij alleen maar extra hulp.
- Tweekleurensporten komen na een 1SA-opening relatief vaak voor.
- Er is bij tweekleurensporten meestal wel een fitje aanwezig.
- De tegenpartij ongemoeid 1SA laten spelen is niet rendabel.

- Met de moderne biedwapens (Stayman, Smolen, Jacoby etc.) komen de tegenstanders meestal wel in het goede eindcontract. Het is dus raadzaam zoveel mogelijk zand in de vijandelijke biedmachine te strooien.

Op grond van bovenstaande punten concludeerde de Amerikaanse topspeler Mike Lawrence dat de meest effectieve verdediging tegen een sterke sans-atoutopening is: met tweekleurens spellen zo vaak en zo snel mogelijk storen: Disturbing Opponents No Trump, afgekort tot DONT. Als u twee redelijke kleuren hebt (minimaal een vierkaart en een vijfkaart) dan biedt u de *laagste* kleur, óók als dat de vierkaart is. Als partner daar een beetje fit in heeft, past hij. Bevalt die kleur hem helemaal niet, dan biedt hij de opvolgende kleur. Als dat uw tweede kleur is, past u of u biedt uw tweede kleur. Dit klinkt vrij ingewikkeld, maar in de praktijk valt het reuze mee.

Wat moet u dan bieden als u maar één biedbare kleur hebt, bijvoorbeeld een zeskaart harten? Daarvoor gebruikt DONT het doublet, dat een eenkleurenspel toont. Een strafdoublet geven is dus niet meer mogelijk als u DONT speelt. Ten slotte heeft DONT ook nog een oplossing voor tweekleurens spellen met de hoge kleuren, namelijk 2 harten. In schema ziet het er als volgt uit:

Doublet	éénkleurenspel
2 klaveren	tweekleurenspel met klaveren en een hogere kleur (ruiten, harten of schoppen)
2 ruiten	tweekleurenspel met ruiten en een hogere kleur (harten of schoppen)
2 harten	tweekleurenspel met harten en schoppen
2 schoppen	éénkleurenspel in schoppen
	(zwakker dan eerst doubleren en dan 2 schoppen bieden)

Omdat DONT ervan uitgaat dat u zelf geen manche kunt spelen en alleen maar aan het storen bent, hoeft u over het vervolg niet veel afspraken te maken. Wat nog wel belangrijk is te weten, is dat u op partners doublet (dus een zeskaart in een onbekende kleur) altijd *verplicht* 2 klaveren moet bieden, tenzij u zelf een zevenkaart of langer hebt. Op het verplichte 2 klaveren past uw partner als hij klaveren heeft en anders biedt hij zijn zeskaart.

Verder is het belangrijk nooit manche-aspiraties te hebben, want dan komt u geheid te hoog. Dus zelfs als u een dikke opening hebt: passen op partners kleur en niets meer ondernemen.

Twee voorbeelden:

	10 8 7 5	
	B 9 7 5	
	6 3	
	H V B	
H 4		B 9 6 2
H V 8 6 4		2
H 10 9 7		V 8 5 4 2
7 6		A 10 2
	A V 3	
	A 10 3	
	A B	
	9 8 5 4 3	

Zuid opent met 1SA en iedereen past. West start met harten of ruiten en zuid maakt zijn contract. Als west 2 harten volgt, dan mag hij dat gedoubleerd spelen en dat is niet leuk.

Als OW DONT spelen, volgt west 2 ruiten. Als hij dit mag spelen, maakt hij zijn contract met een overslag. Als NZ nu hebben afgesproken dat doublet nu informatief is, dan zou noord een doublet kunnen geven. Zuid heeft het dan ook weer heel moeilijk: het beste is nog 3 klaveren dat waarschijnlijk één down gaat. Maar het mooie 1SA-contract is definitief verloren gegaan.

Merk op hoe belangrijk het is, dat de partner van de DONT-bieder niet over-enthousiast raakt. Oost heeft hier een singleton en een aas, maar 5 ruiten gaat gedoubleerd twee down!

	8 5 4	
	10 9 7 4 3	
	A 9	
	V 8 2	
H B 10 6		9 7 3 2
6		A H 5 2
H V B 8 2		6 4
10 9 4		7 5 3
	A V	
	V B 8	
	10 7 5 3	
	A H B 6	

Noord en oost passen en zuid opent 1SA. Wat moet west bieden?

Als hij past, is 1SA het eindcontract. West start met ruiten Heer voor het Aas van zuid. De leider speelt harten na voor de Heer van oost. Afhankelijk van wat oost nu naspeelt, gaat de leider één down (schoppen na) of maakt zijn contract (ruiten na). NZ-score: + 90 of – 50.

Als west 2 ruiten volgt, zal waarschijnlijk iedereen passen. Dit contract gaat één down. Score NZ: + 100.

Als noord over 2 ruiten 2 harten biedt, dan mag hij dat spelen en maakt zijn contract. NZ-score: + 110

Als OW DONT spelen, biedt west 2 ruiten. Indien noord past, biedt oost 2 harten wat betekent: ik wil in jouw hoge kleur spelen. West corrigeert naar 2 schoppen. Resultaat: contract. NZ-score: - 110.

En als noord over 2 ruiten 2 harten zou bieden, kan oost vol vertrouwen 2 schoppen bieden, omdat hij nu weet dat schoppen zijn partners tweede kleur is. Twee schoppen wordt gemaakt, NZ-score: - 110. Mocht n=zuid nog 3 harten bieden, dan zitten NZ te hoog, NZ-score: - 50.

Vergelijkend bieden

Tenslotte nog een voorbeeldspel om aan te tonen wat er zoal kan gebeuren als de tegenpartij 1SA opent en u respectievelijk geen conventies, Landy of DONT speelt.

	10	
	B 9 3	
	B 8 4 2	
	V B 10 8 5	
H V 6 3		B 9 7 5 2
A V 8 6 2		7 5 4
5 3		H 7 6
7 2		A 9
	A 8 4	
	H 10	
	A V 10 9	
	H 6 4 3	

Zuid opent 1SA. Als OW geen conventies spelen, kan west met goed fatsoen niets bieden. Met hartenstart maakt zuid zijn contract met een overslag, met schoppenstart gaat hij één down. Score NZ: + 120 of – 100.

Als west 2 harten gokt, mag hij dat spelen. Noord start met zijn singleton schoppen 10 en 2 harten gaat één down. Score NZ: + 100.

Als OW Landy spelen, volgt west 2 klaveren (beide hoge kleuren). Noord doubleert en oost biedt 2 schoppen. Zuid weet nu de klaverenfit en biedt 3 klaveren. Dat contract wordt met een overslag gehaald. Score NZ: + 130.

Als OW DONT spelen, volgt west 2 harten. Oost corrigeert naar 2 schoppen en dat contract wordt precies gemaakt. Score NZ: - 110.

Of u zich wilt wagen aan een conventie tegen een sterke sans-atoutopening, moet u natuurlijk helemaal zelf weten. In ieder geval moet u in de vierde hand niet te bang zijn en vaker bieden dan u tot nu toe gewend was te doen. De tegenpartij ongestoord altijd 1SA laten spelen is geen rendabele zaak. En misschien krijgt de uitdrukking *'In case of doubt: DONT!'* voor u in de toekomst een andere betekenis.....

Epiloog

De conventie DONT is een conventie om de tegenpartij het contract af te snoepen met het idee dat + 110 meer scoort dan + 100. Het is na DONT vrijwel verboden zelf nog een manche te bieden. Deze conventie is dus met name geschikt in een parenwedstrijd. In een viertallenwedstrijd is het verschil tussen + 100 en + 90 nihil.

Bij viertallen is het veel interessanter eventueel zelf een manche te spelen en de tegenpartij voor straf te doubleren. Als er na een 1SA-opening van de tegenpartij nog een manche voor uzelf in zit, is dat meestal een manche in een hoge kleur. Landy is er op gericht, mancheonderzoek te doen. In een viertallenwedstrijd is het dus veel verstandiger Landy te spelen.